

KİŞİLİK BOZUKLUKLARI

PSİKOPATOLOJİ II

DSM-5-TR'de Kişilik Bozuklukları Kategorisinde Yer Alan Bozukluklar

A KÜMESİ Tuhaf, Eksantrik Küme

Paranoid Kişilik Bozukluğu

Şizoid Kişilik Bozukluğu

Şizotipal Kişilik Bozukluğu

B KÜMESİ Dramatik, Duygusal ve Değişken

Antisosyal Kişilik Bozukluğu

Borderline Kişilik Bozukluğu

Histriyonik Kişilik Bozukluğu

Narsisistik Kişilik Bozukluğu

C KÜMESİ Kaygılı, Korkulu

Çekingen Kişilik Bozukluğu

Bağımlı Kişilik Bozukluğu

Obsesif - Kompulsif Kişilik Bozukluğu

**A KÜMESİ
KİŞİLİK
BOZUKLUKLARI**

PARANOİD KİŞİLİK BOZUKLUĞU

- A. Aşağıdakilerden dördü (ya da daha çoğu) ile belirli, erken erişkinlikte başlayan ve değişik bağlamalarda ortaya çıkan, başkalarının davranışlarını kötü niyetli olarak yorumlamak gibi, başkalarına karşı duyulan genel bir güvensizlik ve kuşkululuk:
1. Yeterli bir temele dayanmadan, başkalarının kendisini sömürdüğünden, kendisine kötülük yaptığından ya da kendisini aldattığından kuşkulandır.
  2. Arkadaşlarının ya da çalışma arkadaşlarının kendisine olan bağlılıkları ya da güvenilirlikleriyle ilgili yersiz kuşkuyla uğraşıp durur.
  3. Söylediklerinin kendisine karşı kullanılacağı korkusuyla başkalarına açılmak istemez.

4. Sıradan sözlerden ya da olaylardan, aşağılama ya da göz korkutma anlamı çıkartır.
5. Sürekli kin besler (aşağılamaları, incitmeleri ya da saygısızlıkları bağışlayıcı değildir).
6. Ortada bir neden yokken, başkalarının kimi davranışlarını, kişiliğine ya da saygınlığına bir saldırı olarak algılar ve bunlara, birden öfkeyle karşılık verir ya da karşı saldırıya geçer.
7. Eşinin ya da cinsel birliktelik yaşadığı kişinin, kendisine bağlılığıyla (sadakatiyle) ilgili, yineleyici, yersiz kuşkuları vardır.

B. Yalnızca şizofreni, ikiüçlü bir bozukluk ya da psikoz özellikleri gösteren depresyon bozukluğunun gidişi sırasında ortaya çıkmaz ve başka bir sağlık durumunun fizyolojisiyle ilgili etkilerine bağlanamaz.

Not: Şizofreninin başlangıcı öncesinde tanı ölçütleri karşılanıyorsa, “hastalık öncesi” deyişini ekleyin, “kuşkucu kişilik bozukluğu (hastalık öncesi)”.

ŞİZOID KİŞİLİK BOZUKLUĞU

- A. Aşağıdakilerden dördü (ya da daha çoğu) ile belirli, erken erişkinlikte başlayan ve değişik bağlamlarda ortaya çıkan, toplumsal ilişkilerden kopma ve kişilerarası ortamlarda duygularını kısıtlı gösterme, yaygın örüntüsü:
1. Ailenin bir üyesi olmak da içinde olmak üzere, ne yakın ilişkilere girmek ister, ne de yakın ilişkilerden hoşlanır.
  2. Neredeyse her zaman tek başına etkinlikte bulunmayı yeğler.
  3. Bir başkasıyla cinsel yakınlaşmaya, duysa bile, çok az ilgi duyar.
  4. Alsa bile, çok az etkinlikten zevk alır.

5. Birinci derece akrabaları dışında yakın arkadaşları ya da sırdaşları yoktur.
6. Başkalarının övgülerine ya da yergilerine aldırmaz.
7. Duygusal olarak soğuktur, kopuktur ya da tekdüze bir duygulanımı vardır.

B. Yalnızca şizofreni, ikiüçlü bir bozukluk, psikoz özellikleri gösteren depresyon bozukluğu ya da otizm açılımı kapsamında bozukluğun gidişi sırasında ortaya çıkmaz ve başka bir sağlık durumunun fizyolojiyle ilgili etkilerine bağlanamaz.

Not: Şizofreninin başlangıcı öncesinde tanı ölçütleri karşılanıyorsa, "hastalık öncesi" deyişini ekleyin, "şizogibi kişilik bozukluğu (hastalık öncesi)".

ŞİZOTİPAL KİŞİLİK BOZUKLUĞU

A. Aşağıdakilerden beşi (ya da daha çoğu) ile belirli, erken erişkinlikte başlayan ve değişik bağlamlarda ortaya çıkan, yakın ilişkilerde birden bir rahatsızlık duyma ve yakın ilişkiye girme yeterliğinin düşük olması ile kendini gösteren toplumsal ve kişilerarası eksikliklerin yanı sıra bilişsel ve algısal çarpıtmalar ve sıra dışı davranışlar ile giden yaygın bir örüntü::

1. Alınma düşünceleri (alınma sanrılarını kapsamaz).
2. Altkültürel değerlerle uyumlu olmayan ve davranışları etkileyen, alışılmadık inançlar ya da büyüsel düşünme (örn. Boş inançlar, geleceği görebilme gücü olduğuna inanma, uzaduyum [telepati] ya da "altıncı his"; çocuklarda ve gençlerde, olabilirliği olmayan düşümler ya da düşünsel uğraşlar).
3. Olağandışı algısal yaşantılar, bunun içinde bedensel yanılsamalar da vardır.

4. Yadırganacak denli olağana aykırı düşünce ya da konuşma (örn. belirsiz, çevresel, eğretilen [metaforik], çok ayrıntılı ya da basmakalıp).
5. Kuşkuculuk ya da kuşkucu düşünceler.
6. Uygunsuz ya da kısıtlı duygulanım.
7. Yadırganacak denli olağana aykırı, alışıl gelmişin dışında ya da sıradışı davranış ya da görünüm.
8. Birinci derece akrabalarının dışında yakın arkadaşlarının ya da sırdaşlarının olmaması.
9. Yakınlaşmayla azalmayan aşırı bir toplumsal kaygıya, kendisiyle ilgili olumsuz değerlendirmelerden çok kuşkucu korkular eşlik eder.

B. Yalnızca şizofreni, ikiuçlu bir bozukluk, psikoz özellikleri gösteren depresyon bozukluğu, psikozla giden başka bir bozukluk ya da otizm açılımı kapsamında bozukluğun gidişi sırasında ortaya çıkmaz.

Not: Şizofreninin başlangıcı öncesinde tanı ölçütleri karşılanıyorsa, "hastalık öncesi" deyişini ekleyin, "şizotürü kişilik bozukluğu (hastalık öncesi)"

**B KÜMESİ
KİŞİLİK
BOZUKLUKLARI**

ANTİSOSYAL KİŞİLİK BOZUKLUĞU

- A. Aşağıdakilerden üçü (ya da daha çoğu) ile belirli, 15 yaşından beri süregelen, başkalarının haklarını umursamayan ve çiğneyen yaygın bir örüntü:
1. Tutuklanmasına yol açan yineleyici eylemlerde bulunmakla belirli olmak üzere, yasal yükümlülöklere uymama.
  2. Sık sık yalan söyleme, takma adlar kullanma ya da kişisel çıkarı ya da zevki için başkalarını dolandırma ile belirli düzmecilik (sahtekârlık).
  3. Dürtüsellik ya da geleceğini tasarlamama.
  4. Sık sık kavga dövüşlere katılma ya da başkalarının hakkına el uzatma ile belirli olmak üzere sinirlilik ve saldırganlık.

5. Kendisinin ya da başkalarının güvenliğini umursamama.
6. Sürekli bir işinin olmaması ya da parasal yükümlülüklerini yerine getirmeme ile belirli, sürekli bir sorumsuzluk.
7. Başkasını incitmesi, başkasına kötü davranması ya da başkasından çalması durumunda aldırma gösterme ya da yaptıklarına kendince bir kılıf uydurma ile belirli olmak üzere vicdan azabı çekmeme (pişmanlık duymama).

- B. Kişi en az 18 yaşındadır.
- C. 15 yaşından önce davranım bozukluğu olduğuna ilişkin kanıtlar vardır.
- D. Toplumdışı davranışlar yalnızca şizofreni ya da ikiuçlu bozukluğun gidişi sırasında ortaya çıkmamıştır.

BORDERLINE (SINIR) KİŞİLİK BOZUKLUĞU

Aşağıdakilerden beşi (ya da daha çoğu) ile belirli, erken erişkinlikte başlayan ve değişik bağlamlarda ortaya çıkan, kişilerarası ilişkilerde, benlik algısında ve duygulanımda tutarsızlık ve belirgin dürtüsellik ile giden yaygın bir örüntü:

1. Gerçek ya da imgesel bir ayrılıp gidilmeden (terk edilmeden) kaçınmak için çılgınca çaba gösterme (Not: Beşinci tanı ölçütü kapsamına giren intihar ya da kendine kıyım davranışını burada kapsamayın.)
2. Gözünde aşırı büyütme (göklere çıkarma) ve yerin dibine sokma uçları arasında gelip giden, tutarsız ve gergin kişilerarası ilişkiler örüntüsü.
3. Kimlik karmaşası: Belirgin ve sürekli, tutarsız bir benlik algısı ya da kendilik duyumu.

4. Kendine kötülüğü dokunabilecek en az iki alanda dürtüsellik (örn. Para harcama, cinsellik, madde kötüye kullanımı, güvensiz araba kullanma, tıknırcasına yeme). (Not: Beşinci tanı ölçütü kapsamına giren intihar ya da kendine kıyım davranışını burada kapsamayın.)
5. Yineleyici intihar davranışları, girişimleri ya da göz korkutmaları ya da kendine kıyım davranışları.
6. Duygudurumda belirgin bir tepkiselliğin olmasına bağlı olarak duygulanımda tutarsızlık (örn. yoğun dönemsel disfori, kolay kızma ya da genellikle birkaç saat, ancak seyrek olarak birkaç günden daha uzun süren bunaltı).
7. Süreğen bir boşluk duygusu.
8. Uygunsuz, yoğun bir öfke ya da öfkesini denetlemekte güçlük çekme (örn. sık sık kızgınlık gösterme, sürekli öfkeli olma, sık sık kavgaya karışma).
9. Zorlanmayla ilintili, gelip geçici kuşkucu düşünceler ya da ağır çözülme belirtileri.